

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ

ДОХОДИ, ЗАЙНЯТІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНА
ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

КВІТЕНЬ 2024 РОКУ

ЗМІСТ

ДОХІД 2

ЗАЙНЯТІСТЬ 3

СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА 5

ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ 6

ПЕРЕДУМОВИ

Станом на грудень 2023 року, за оцінками, 3 689 000 осіб залишаються внутрішньо переміщеними особами в Україні ([IOM GPS Round 15](#)), а 4 486 000 – перебувають за кордоном (УВКБ ООН, станом на 14 березня 2024 року). За оцінками МОМ, 4 445 000 осіб повернулися до місць свого постійного проживання в Україні після переміщення внаслідок повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року, період тимчасового перебування поза межами домівки становив щонайменше два тижні.

Після повномасштабного вторгнення в Україну в лютому 2022 року країна зіткнулася з глибокими економічними потрясіннями та масовим переміщенням населення. Мільйони людей прагнуть безпеки та стабільності, тому проблеми збереження засобів до існування, забезпечення зайнятості та доступу до соціального захисту є першочерговими, що потребує цілеспрямованих заходів для пом'якшення економічних труднощів.

У цьому звіті розглядаються економічні наслідки війни в Україні, зокрема зміни в рівнях доходів, тенденції зайнятості та заходи соціальної допомоги. Спираючись на дані Опитування загального населення МОМ (GPS), цей звіт має на меті сприяти розробці програм на основі фактичних даних, формуванню політики, проведенню правозахисної діяльності та подальшим дослідженням у цій сфері.

КОРОТКИЙ ОПИС МЕТОДОЛОГІЇ

Дані, представлені в цьому звіті, були підготовлені на замовлення Міжнародної організації з міграції (МОМ) та зібрані компанією Multicultural Insights в рамках 15-го раунду (R15) дослідження GPS. Дані були зібрані за допомогою телефонних інтерв'ю з респондентами, які визначалися за допомогою національно репрезентативного скринінгового опитування, що охопило 20 000 осіб. Дані 15 раунду включають інтерв'ю з 1 517 ВПО, 1 541 особами, які повернулися до місць свого постійного проживання, та 2 002 особами, які не залишали домівок, проведені в період з 27 листопада по 27 грудня 2023 року. ВПО – це люди, які залишили свої домівки або перебувають за межами свого постійного місця проживання через повномасштабне вторгнення в лютому 2022 року, незалежно від того, чи мають вони зареєстрований статус ВПО. До осіб, які повернулися, належать особи, які повернулися до свого постійного місця проживання після значного періоду переміщення (щонайменше два тижні з лютого 2022 року). Всі інші особи вважаються непереміщеними. Крім того, там, де це спеціально зазначено, для доповнення висновків були використані дані GPS 14-го раунду, зібрані в період з 3 по 25 вересня.

Усі інтерв'ю проводилися з використанням методу випадкового набору номера (RDD) та комп'ютеризованого телефонного інтерв'ю (CATI), що дозволило отримати результати із загальною похибкою 1,35% [CL 95%]. Опитування охопило всі області України, за винятком Автономної Республіки Крим та районів Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей, що перебувають під тимчасовим військовим контролем Російської Федерації, де телефонне покриття українських операторів відсутнє.

МОМ УКРАЇНА

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

Ключовий висновок 1: Війна в Україні призвела до значного скорочення доходів домогосподарств по всій країні, причому внутрішньо переміщені особи (ВПО) зіткнулися з більшим відносним скороченням доходів порівняно з непереміщеними особами. Незважаючи на це, домогосподарства ВПО повідомили про середньомісячний дохід, який відповідає доходам домогосподарств, що не були переміщені. Це свідчить про те, що деякі домогосподарства ВПО, ймовірно, мали вищі доходи до початку повномасштабного вторгнення, тоді як для інших адресна соціальна допомога, можливо, сприяла пом'якшенню втрати доходів, спричиненої переміщенням. Різниця в доходах серед ВПО була помітною: мешканці міст повідомили про вищі щомісячні доходи порівняно з мешканцями сільської місцевості.

Ключовий висновок 2: Серед ВПО більше третини назвали основним джерелом доходу домогосподарства регулярну заробітну плату, а близько п'ятої частини – щомісячну допомогу на проживання для ВПО. З іншого боку, залежність від пенсій була більш поширеною серед непереміщених домогосподарств, особливо в підконтрольних уряду України районах Донецької та Херсонської областей.

Ключовий висновок 3: Переважна більшість домогосподарств по всій Україні, особливо серед ВПО, або повністю вичерпала, або значно скоротила свої заощадження.

Ключовий висновок 4: Війна в Україні негативно вплинула на рівень зайнятості, особливо серед ВПО та мешканців областей, що найбільше постраждали від конфлікту. Серед ВПО працездатного віку рівень зайнятості знизився: лише 45% повідомили, що працюють за наймом, а ще 7% – як самозайняті особи, що є різким зниженням порівняно з 74% до початку повномасштабного вторгнення. Як наслідок 16% респондентів працездатного віку з числа ВПО повідомили, що вони безробітні й активно шукають роботу. Крім того, серед ВПО спостерігається значна нерівність у рівні зайнятості: мешканці міст повідомляють про вищий рівень зайнятості, ніж мешканці сільської місцевості.

Ключовий висновок 5: Серед безробітних респондентів найпоширенішими бар'єрами на шляху до працевлаштування були невідповідність робочих місць їхнім навичкам, недостатній рівень заробітної плати та розбалансованість ринків праці через війну, а ВПО повідомили про додаткові бар'єри, пов'язані з їхнім [статусом переміщених осіб](#). Зокрема, подолання розриву між наявними робочими місцями та навичками людей потребує більш уважного вивчення ринку праці, щоб досягти кращої відповідності між кандидатами і вакансіями, що відповідають їхнім потребам.

Крім того, там, де це спеціально зазначено, як додаткове джерело даних було використано «Оцінку відповідності критеріям надання допомоги за програмою МРСА в Україні». Дослідження було проведене на замовлення МОМ у співпраці з Робочою групою з питань мобільності, а збір даних здійснювався компанією Multicultural Insights у лютому 2024 року. Методологія дослідження була схожа на методологію GPS, із застосуванням підходу RDD та CATI. Загальний обсяг вибірки дослідження склав 3 999 інтерв'ю, що дозволило отримати репрезентативні на національному рівні результати із загальною похибкою 2,04% при довірчій ймовірності 90%.

Обмеження: Точна частка виключених груп населення невідома. Особи, які наразі проживають за межами України, не були опитані через активне відсторонення від участі в опитуванні. Оцінки чисельності населення припускають, що неповнолітні (віком до 18 років) перебувають у супроводі своїх дорослих батьків або опікунів. Вибіркова сукупність обмежена дорослими, які користуються мобільними телефонами. Невідомо, чи всі телефонні мережі повністю функціонували на всій території України протягом усього періоду проведення опитування, тому деякі респонденти могли мати більшу ймовірність отримання дзвінків, ніж інші. Мешканці районів з високим рівнем пошкодження цивільної інфраструктури можуть мати меншу представленість у вибірці, що, ймовірно, призведе до недостатньої репрезентативності у звіті. Респонденти, які проживають в Автономній Республіці Крим (АРК) або на територіях Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей, тимчасово окупованих Російською Федерацією, не були включені в опитування.

ДОХІД

ВПЛИВ ВІЙНИ НА РІВЕНЬ ДОХОДІВ

З початку повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року населення України помітно знизило свій щомісячний дохід. Частка респондентів у домогосподарствах з дуже низькими доходами (дохід на одну особу менше 3 000 грн на місяць) зросла з 21% до 30%. Відповідно, частка респондентів у домогосподарствах з доходом понад 10 000 грн на особу скоротилася з 16 до 10%, що свідчить про загальне зниження рівня доходів. Середньомісячний дохід домогосподарства на одну особу з початку війни становив 5000 гривень. Ця сума дорівнює приблизно 132 доларам США за поточним номінальним обмінним курсом 1 долар США за 38 гривень. До війни середній дохід становив 7000 гривень, або близько 184 доларів США за тим самим обмінним курсом.

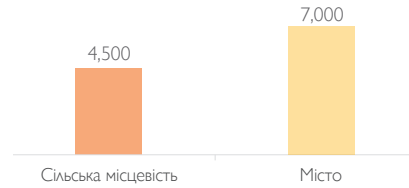
Особливо постраждали доходи домогосподарств ВПО, оскільки 69% з них повідомили про доходи на рівні або нижче прожиткового мінімуму в 6024 грн, порівняно з 60% непереміщених осіб. Четверть ВПО повідомили, що доходи їхніх домогосподарств скоротилися більш ніж наполовину з початку повномасштабного вторгнення. Проте, середньомісячний дохід домогосподарств ВПО (5000 грн) дорівнював доходу домогосподарств непереміщених респондентів, що свідчить про попередні вищі доходи (до війни середньомісячний дохід домогосподарства на одну особу становив 8000 грн) і вказує на важливість соціальної допомоги для пом'якшення впливу переміщення на рівень доходу домогосподарств. Респонденти, які повернулися до місця постійного проживання, також повідомили про зниження рівня доходів: з початку повномасштабного вторгнення частка респондентів у домогосподарствах з доходом понад 10 000 грн на особу зменшилася з 26% до 17%. Незважаючи на це, респонденти повідомили про дещо вищий середній дохід домогосподарства на одну особу порівняно з іншими групами населення (6500 грн). Водночас вони зазнали найбільшого падіння в абсолютному вираженні серед усіх груп населення – з 10 000 грн до початку війни.

Після повномасштабного вторгнення збільшився відсоток осіб у сільській місцевості та селищах, які належать до категорії з низькими доходами (дохід домогосподарства на одну особу до 5000 грн на місяць).

Рисунок 1: Щомісячний дохід домогосподарств за даними респондентів у гривнях на одну особу з початку війни, за статусом переміщеної особи

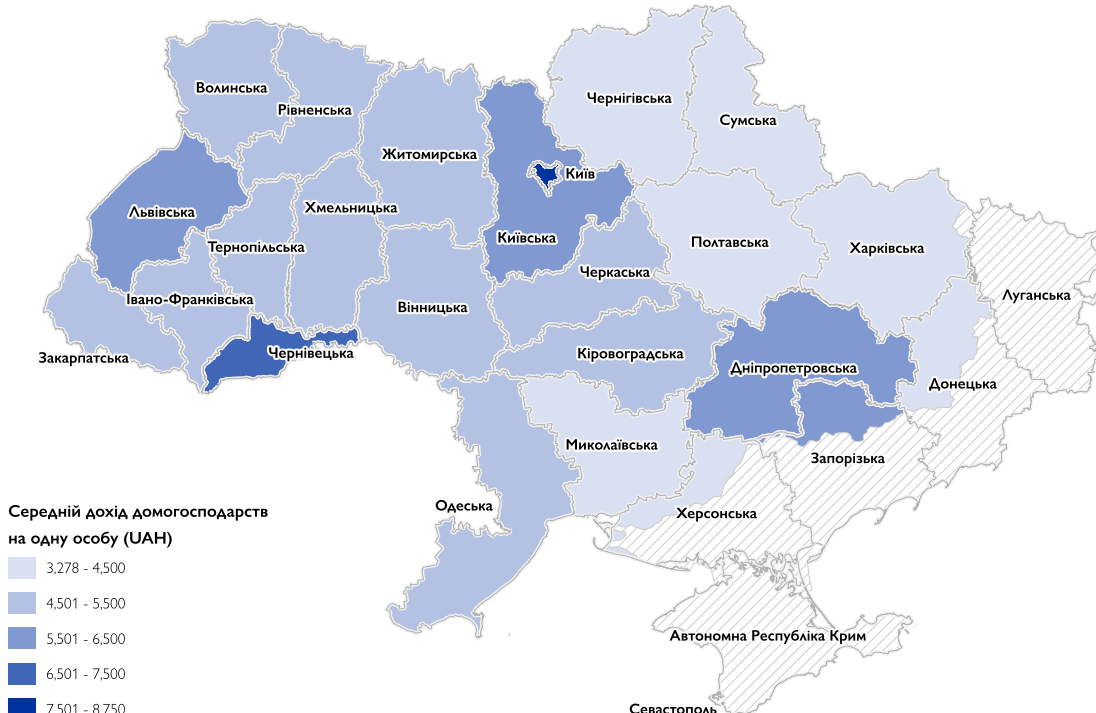
Рисунок 2: Щомісячний дохід домогосподарств за даними респондентів у гривнях на одну особу з початку війни, за типом населеного пункту

У сільській місцевості ця частка зросла з 50% до 64%, тоді як у містах – з 30% до 43%. Середній зареєстрований дохід домогосподарства на одну особу відображає ці тенденції: 7000 грн у міських поселеннях порівняно з 4500 грн у сільській місцевості. Різниця в рівнях доходів ВПО спостерігається між різними типами населених пунктів. З початку війни середньомісячний дохід домогосподарств на одну особу для ВПО в сільській місцевості становив 4500 грн порівняно з 6000 грн у містах.

У Херсонській області відбулося значне зростання частки домогосподарств з низькими доходами: частка респондентів, які не мають доходу, зросла з нуля до 7%, а частка домогосподарств з доходом на одну особу до 3000 грн на місяць зросла з 32% до 51%. У Миколаївській області відбулося аналогічне зростання – з 32% до 49%, а в Чернівецькій області – з 20% до 37%. Середньомісячні доходи на одну особу в різних областях різняться між собою, причому в м. Києві цей показник значно вищий – 8750 грн, що свідчить про концентрацію домогосподарств з вищими доходами в столиці. На той час як у таких областях, як Харківська, Херсонська та Миколаївська, середньомісячний дохід на одну особу з початку повномасштабного вторгнення становив 4000 грн або менше.

Карта 1: Розрахунковий середньомісячний дохід домогосподарства на одну особу в гривнях, за областями

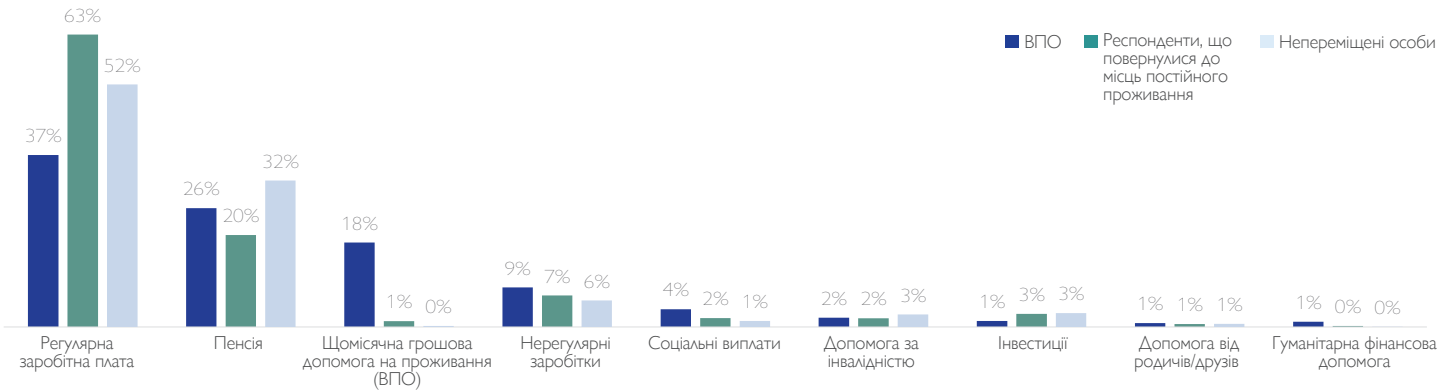
ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ДОХОДУ ДОМОГОСПОДАРСТВА

Більшість респондентів (52%) повідомили, що покладаються на регулярну заробітну плату, що свідчить про те, що заробіток, отриманий за регулярні періоди роботи, залишається ключовим джерелом доходу для їхніх домогосподарств. Другим найпоширенішим джерелом доходу є пенсія (29%). Нарешті, нерегулярні заробітки, які включають випадкову роботу, ситуативні короткострокові роботи, негарантовану роботу та інші подібні види діяльності, назвали основним джерелом доходу 6% респондентів.

Водночас лише 37% ВПО повідомили, що основним джерелом їхнього доходу є регулярна заробітна плата, порівняно з 63% респондентів, що

повернулися до місць постійного проживання, і 52% непереміщеного населення. ВПО також частіше залежать від пенсій (26%) та щомісячної допомоги на прожиття (18%). Більше того, майже дві третини ВПО (63%), які вказали щомісячну допомогу на проживання ВПО як основне джерело доходу, мали дохід домогосподарства на одного члена домогосподарства у розмірі 3 000 грн або менше. З іншого боку, переважна більшість осіб, що повернулися в місця постійного проживання, повідомили, що основним джерелом доходу їхніх домогосподарств є регулярна заробітна плата (63%).

Рисунок 3: Основне джерело доходу домогосподарств з початку повномасштабного вторгнення, за статусом переміщених осіб

Пенсії були основним джерелом доходу для 33% респондентів у сільській місцевості, тоді як регулярна заробітна плата була основним джерелом доходу для 60% осіб у містах.

Розбіжності в основних джерелах доходу домогосподарств серед ВПО також спостерігаються в різних типах населених пунктів. З початку війни лише 29% ВПО в сільській місцевості повідомили, що основним джерелом доходу їхніх домогосподарств є регулярна заробітна плата, порівняно з 46% ВПО в міських поселеннях.

Найбільша частка осіб, які вказали пенсію як основне джерело доходу для свого домогосподарства, була зареєстрована в Донецькій (54%), Херсонській (44%) та Кіровоградській (38%) областях. З іншого боку, у м. Києві та Львівській області респонденти частіше вказували регулярну заробітну плату (65% та 63% відповідно) як основне джерело доходу для свого домогосподарства.

ВИЧЕРПАННЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ

Лише 6% респондентів по всій країні повідомили, що їхні домогосподарства не витратили жодної копійки своїх заощаджень. Водночас 38% респондентів повідомили, що вичерпали всі заощадження домогосподарства, а 36% вказали, що витратили частину заощаджень. Крім того, 17% респондентів заявили, що не мають жодних заощаджень, які можна було б витратити.

Серед ВПО рівень виснаження заощаджень був ще вищим, оскільки 56% з них повідомили, що витратили всі заощадження домогосподарства, а 27% — що витратили частину заощаджень. Лише 2% опитаних ВПО повідомили, що не витратили жодних заощаджень.

Дані показали незначну різницю між різними типами населених пунктів: 39% респондентів у сільській місцевості повідомили, що вичерпали всі заощадження, порівняно з 36% респондентів у міських поселеннях.

Найбільша частка респондентів, які повідомили про вичерпання всіх заощаджень, була в Харківській (50%), Херсонській (49%), Донецькій та Сумській (48%) областях.

ЗАЙНЯТІСТЬ

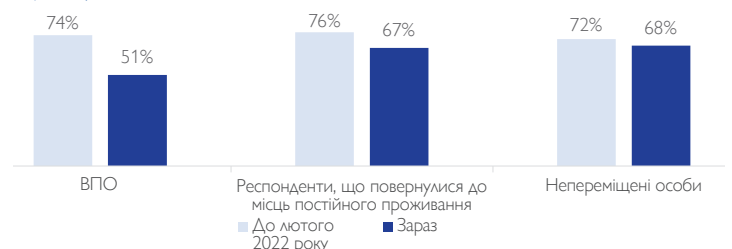
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

До 24 лютого 2022 року 73% респондентів працездатного віку повідомили, що мають оплачувану роботу. На момент збору даних 57% повідомили про те, що працювали за наймом, а 9% — про самозайнятність або ведення сімейного бізнесу. Решта належали до непрацюючих категорій: 12% були зайняті домашньою роботою, доглядом за дітьми або перебували у відпустці з догляду за дитиною, 6% вийшли на пенсію, 8% були безробітними і шукали роботу, а 4% були безробітними, але не шукали роботу. Серед тих, хто працював до 24 лютого 2022 року і був безробітним на момент опитування, 72% пов'язали втрату роботи з війною.

Серед ВПО працездатного віку рівень зайнятості впав ще більше. У період збору даних 45% повідомили, що працювали за наймом, а 7% були самозайнятими, що менше порівняно з 74%, які працювали до вторгнення. Відповідно, серед ВПО працездатного віку спостерігався вищий рівень безробіття: 16% шукали роботу, а 6% — не шукали. Серед ВПО, які мали роботу до вторгнення і були безробітними під час проведення опитування, 91% назвали причиною безробіття нинішню війну.

ВПО у віці 36-45 років найчастіше повідомляли про те, що вони безробітні, але шукають роботу (19%). Безробіття, схоже, пов'язане з мобільністю, оскільки ВПО, які розглядають переселення як довгострокове рішення, частіше були безробітними і шукали роботу (27%) порівняно з тими, хто мав намір повернутися (17%) або інтегруватися на місцевому рівні (13%).

Рисунок 4: Відсоток осіб працездатного віку, які мали постійну оплачувану роботу до лютого 2022 року та під час збору даних, за статусом переміщених осіб

До 24 лютого 2022 року 73% респондентів працездатного віку повідомили, що мали оплачувану роботу. На момент збору даних 57% повідомили про те, що працювали за наймом, а 9% — про самозайнятість або ведення сімейного бізнесу. Решта належали до непрацюючих категорій: 12% були зайняті домашньою роботою, доглядом за дітьми або перебували у відпустці з догляду за дитиною, 6% вийшли на пенсію, 8% були безробітними і шукали роботу, а 4% були безробітними, але не шукали роботу. Серед тих, хто працював до 24 лютого 2022 року і був безробітним на момент опитування, 72% пов'язали втрату роботи з війною.

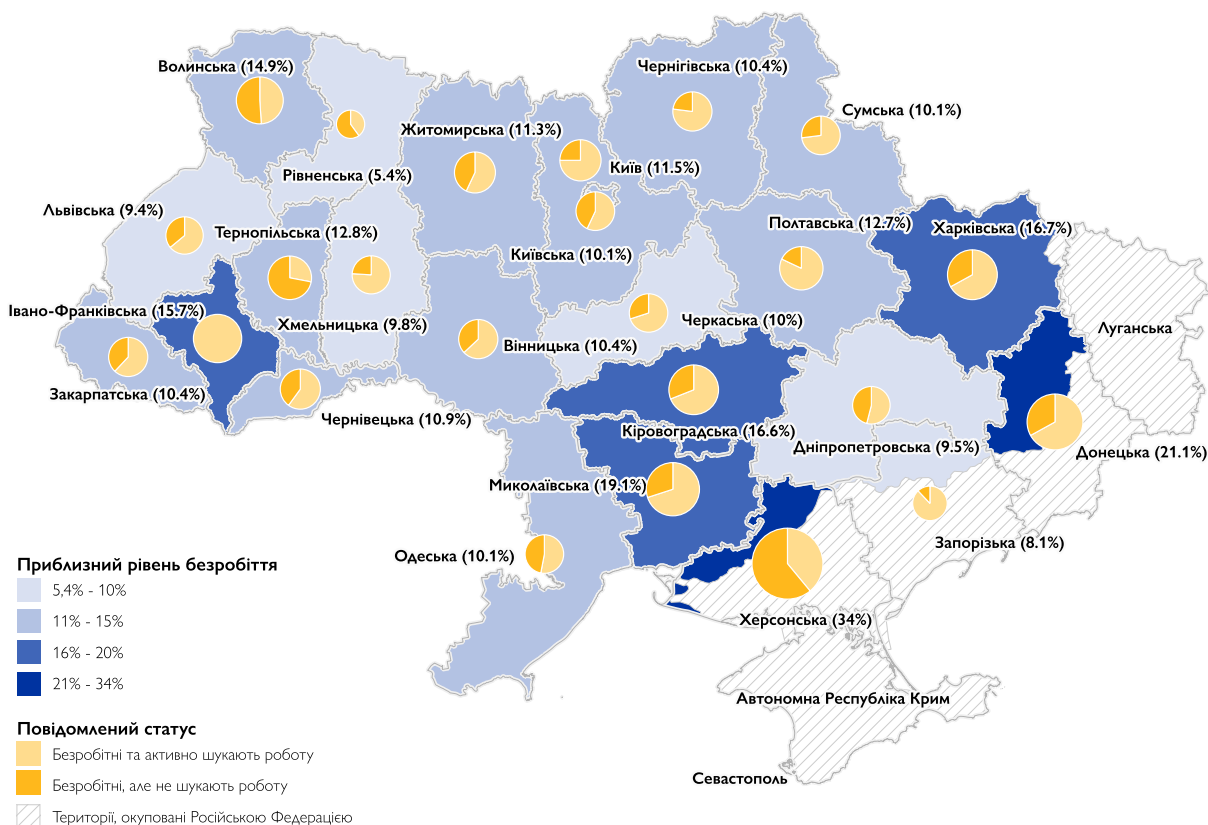
Серед ВПО працездатного віку рівень зайнятості знизився ще більше. Протягом періоду збору даних 45% повідомили, що працювали за наймом,

а 7% були самозайнятими, що менше порівняно з 74%, які працювали до вторгнення. Відповідно, серед ВПО працездатного віку спостерігався вищий рівень безробіття: 16% шукали роботу, а 6% — не шукали. Серед ВПО, які мали роботу до вторгнення і були безробітними під час проведення опитування, 91% назвали причиною цього поточну війну. ВПО у віці 36-45 років найчастіше повідомляли про те, що вони безробітні, але шукають роботу (19%). Безробіття, схоже, пов'язане з мобільністю, оскільки ВПО, які розглядають переселення як довгострокове рішення, частіше були безробітними і шукали роботу (27%) порівняно з тими, хто мав намір повернутися (17%) або інтегруватися на місцевому рівні (13%).

Рисунок 5: Відсоток осіб працездатного віку, які зазначили свою професію, за статусом переміщених осіб

Карта 2: Частка осіб працездатного віку, які повідомили про безробіття, за областями

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Серед респондентів, які були безробітними та активно шукали роботу в період збору даних, 76% повідомили про дефіцит робочих місць у їхньому регіоні, які відповідали б їхнім інтересам, досвіду або навичкам, 71% зазначили, що ринок праці в їхньому регіоні не функціонує через війну, а 69% вважають запроповану заробітну плату занадто низькою. Крім того, 54% респондентів повідомили, що отримували неофіційні пропозиції щодо працевлаштування, 38% повідомили про дискримінацію за віком, а 18% не знали, де шукати роботу або як подати заяву на працевлаштування.

ВПО зіткнулися з особливо гострими проблемами при працевлаштуванні, оскільки більша частка респондентів повідомила про проблеми в більшості категорій. Важливо, що 42% опитаних ВПО повідомили про небажання роботодавців брати їх на роботу через їхнє переміщення.

ПІДТРИМКА, НЕОБХІДНА ДЛЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Якщо розглядати підтримку, якої потребують ВПО, що шукають роботу, серед усіх безробітних ВПО, які не планують повернутися додому, та безробітних, що повернулися до місць постійного проживання, то 47% висловили потребу в професійному навчанні або отриманні нової кваліфікації, 43% шукали доступ до можливостей навчання або стажування,

а також консультації з питань працевлаштування та розвитку кар'єри, а 39% підкреслили потребу в підтримці з працевлаштування через Інтернет. Підтримка самозайнятості, включаючи гранти та навчання, була потрібна 34% респондентів, тоді як 29% шукали навчання з питань працевлаштування, включаючи написання резюме та підготовку до співбесіди.

СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА

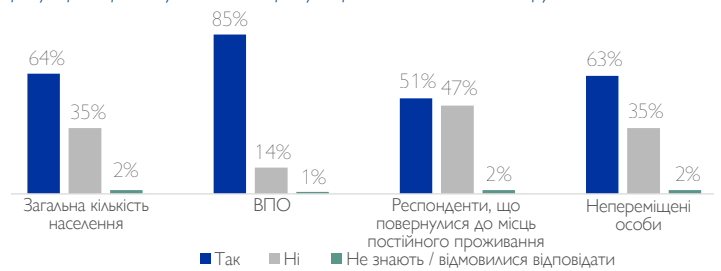
Переважна більшість (64%) опитаного населення повідомили, що отримують регулярну фінансову підтримку та інші види допомоги від уряду України.

Висока частка домогосподарств ВПО повідомила про отримання державної допомоги: 85% повідомили, що отримують державну підтримку, що значно перевищує середній показник по країні. Це підкреслює цілеспрямовані зусилля із соціального захисту, спрямовані на переміщене населення. Менша частка осіб, що повернулися до місць постійного проживання, і непереміщених осіб повідомили про отримання державної підтримки – 51% і 63% відповідно. Респонденти, які проживають у сільській місцевості, повідомили про вищий рівень отримання державної підтримки (68%) порівняно з міськими жителями (59%).

Респонденти у Східному (70%) та Центральному (66%) макрорегіонах повідомили, що отримують державну підтримку на рівні, вищому за середній по країні, на відміну від нижчого показника у м. Києві (48%). На

обласному рівні 78% респондентів на підконтрольних уряду територіях Донецької та Запорізької областей повідомили про отримання державної підтримки.

Рисунок 6: Відсоток осіб, які повідомили, що їхнє домогосподарство отримувало регулярне фінансування від Уряду України на момент збору даних

ТИП ПІДТРИМКИ

Серед видів державної фінансової підтримки, яку отримують домогосподарства в Україні, найчастіше повідомлялося про соціальну пенсію за віком: 43% респондентів зазначили, що їхні домогосподарства отримують пенсійну підтримку (у тому числі 40% ВПО, 32% осіб, що повернулися до місць постійного проживання, і 47% непереміщеного населення).

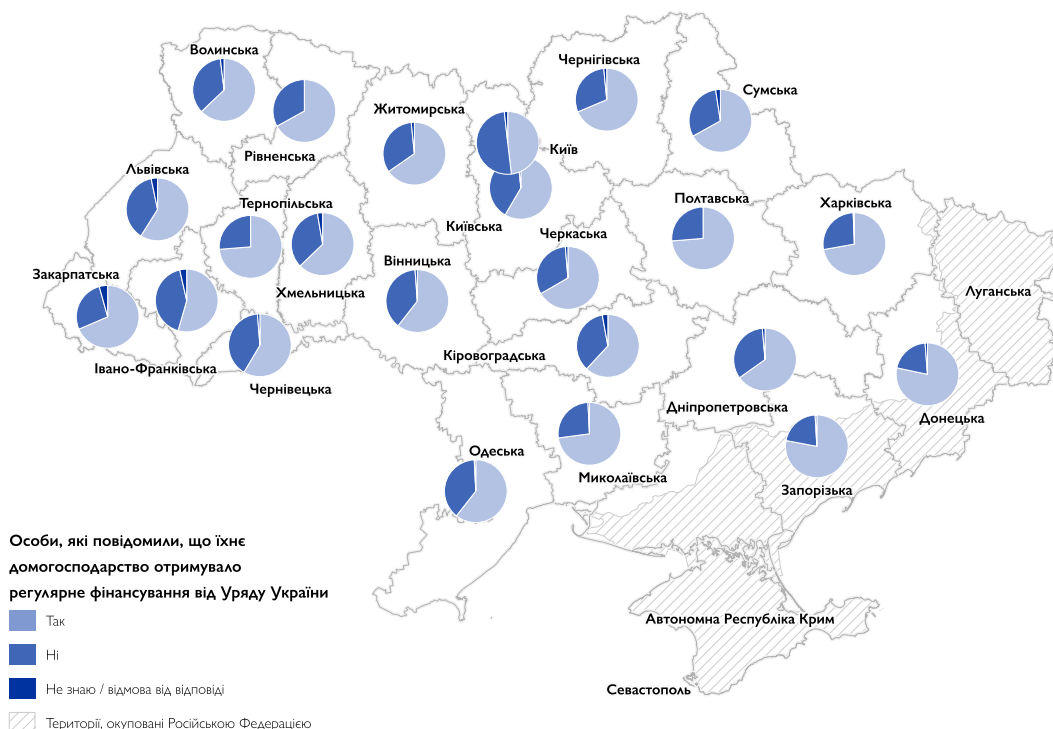
Підтримку від Програми екстреної допомоги ВПО та постраждалим від конфлікту (Є-Допомога) отримували 10% домогосподарств (у тому числі 62% ВПО), тоді як пенсію за інвалідністю, за повідомленнями, отримували 12% домогосподарств (у тому числі 14% ВПО).

ОБСЯГ ПІДТРИМКИ

Середньомісячний розмір державної фінансової підтримки на момент збору даних становив 2 729 грн на особу, причому респонденти в містах повідомили про вищі середньомісячні суми (2 888 грн) порівняно з сільською місцевістю (2 626 грн).¹

ВПО повідомили про дещо вищу середньомісячну суму — 2 935 гривень. Найвищі середньомісячні суми були зареєстровані в Києві (3 211 грн) та Східному макрорегіоні (2 860 грн), порівняно з нижчими сумами в Західному макрорегіоні (2 459 грн).

Карта 3: Частка респондентів, які повідомили, що їхнє домогосподарство отримувало регулярне фінансування від Уряду України, за областями

¹ Оцінка відповідності критеріям прийнятності для участі в програмі МРСА в Україні

ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

ДОХІД

Дохід — це загальна сума грошей, отримана всіма членами домогосподарства, що вимірюється на щомісячній основі. Він охоплює всі форми грошових надходжень, включаючи регулярну заробітну плату, нерегулярні заробітки, пенсії, допомога та інші форми фінансової підтримки.

РЕГУЛЯРНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА

Регулярна заробітна плата — це заробіток, який отримують періодично, як правило, щотижня, раз на два тижні або щомісяця, як компенсацію за роботу або надані послуги. Ця форма доходу характеризується стабільністю та передбачуваністю, часто пов'язана з офіційними трудовими угодами, які визначають суму та періодичність виплат.

НЕРЕГУЛЯРНІ ЗАРОБІТКИ

Нерегулярні заробітки — це дохід, який отримується нерегулярно, без гарантованої частоти або фіксованої суми. Цей тип доходу, як правило, надходить від випадкових або ситуативних зобов'язань, таких як тимчасова робота, фріланс або будь-яка робота, що виконується за потребою.

ЗАЙНЯТІСТЬ

Статус зайнятості описує поточну зайнятість особи на оплачуваній роботі. Він класифікує осіб на основі їхньої участі на ринку праці протягом семи днів, що передували збору даних, охоплюючи такі категорії, як працевлаштовані (працюють за погодинну або фіксовану оплату), самозайняті, безробітні (активно шукають роботу, але наразі не працюють) та неактивні (не задіяні на ринку праці з різних причин, таких як вихід на пенсію, навчання чи інші особисті обставини).

ПРАЦЕЗДАТНИЙ ВІК

Працездатний вік — це вікова когорта населення віком від 18 до 60 років. Цей діапазон визначає типовий проміжок часу, протягом якого люди, найімовірніше (хоча і не виключно), будуть активно брати участь у трудовій діяльності.

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА

Соціальна підтримка — це допомога, що надається урядом України з метою забезпечення соціального захисту осіб, які перебувають в економічно нестабільному становищі.

 IOM | GLOBAL DATA INSTITUTE
UN MIGRATION | **DISPLACEMENT
TRACKING MATRIX**

МОВ УКРАЇНА